

Gazdag Ferenc

Elkerülendő zsákutca

A magyar válság hullámverése, valamint a választásokra készülődés itthon gyakorlatilag elfedte a görög pénzügyi-gazdasági válság történeteit, pedig azok több tanulsággal is járhatnak, tekintve, hogy az elmúlt két kormányzati ciklusban Magyarország közel került a görög pályáiv követéséhez.

A magyar közvélemény a 2004-es csatlakozás előtti évtizedet fölsleges parkolópályának tekintette, mondván, hogy a közép-európaiak legfejlettebb csoportja (szlovének, csehek, magyarok, s némi jóindulattal a lengyelek) már évekkel korábban készen álltak a csatlakozásra. A görög kérelem benyújtására azonnal sor került a katonai junta 1974-es bukása után, s bár a Bizottság 1976-os jelentésében jórészt gazdasági okok miatt nem javasolta, a Tanács politikai megfontolásokból (a demokrácia konszolidálásának argumentumával) mégis a tárgyalások megkezdése mellett döntött.

Görögország 1981. január 1-jétől az EK tizedik tagja lett, noha az ország alacsony fejlettségi foka, a strukturális gondok, az alacsony versenyképesség és egyéb sajátosságok hosszabb átmenetet igényeltek volna. Ezt a felismerést tükrözte az 1982-es „görög memorandum”, amelyben Athén egy sor kedvezményt kért alkalmazkodási nehézségei miatt. Ezek oka javarészt belpolitikai eredetű volt: az egymást váltó jobbközép (Papandreu), illetve a szocialista kormányok egyaránt azt hitték, hogy eltekinthetnek az országot befogadó európai család általános fejlődési trendjeitől. Helyette az adatok meghamisítását választották mind az eurózónába való belépés feltételeinek teljesítése, mind pedig az adósságállomány és a költ-

ségvetési hiány (12,7%) bemutatásakor. A csalás kiderült, a Bizottság amellett, hogy rámutatott Athén felelőtlenségére, nekilátott menteni, ami menthető.

„Az Európai Bizottság úgy gondolja, hogy helyénvaló lenne az összehangolt fellépésre hivatott eszköz létrehozása az euróövezeten belül, amelyet szükség esetén igénybe lehetne venni Görögország megsegítésére” – jelentette ki J. M. Barroso március 31-én az Európai Parlamentben.

A görög patthelyzet feloldása lényegében Angela Merkel német kancellár kezébe került, aki a német közvélemény elutasító magatartása miatt eddig konokul ellenállt annak, hogy bármifajta pénzügyi mentőövet dobjanak. Berlinnek minden jel szerint elege van a történelmi büntudatra építő, az európai integrációban eddig ráosztott pénztárosi szerepből. Három feltételt is támasztana a görögök megsegítése elé. Az első, hogy a Nemzetközi Valutaalapot is bevonják az akcióba. A másik, ennél keményebb feltétel szerint csak akkor nyújtanának támogatást Athénnek, ha nem tudna a nemzetközi pénzpiacokon több hitelhez jutni (Görögországnak már jelenleg is rengeteg pénzbe kerül, hogy a magas kockázatok miatt csak drágán tud hitelekhez jutni államadósságának törlesztéséhez). Végül Berlin harmadik feltétele az eurózónán belüli költségvetési ellenőrzés további szigorítása, akár a szerződés módosítása révén is, és lehetővé téve a tagoknak az euróövezetből történő kizárását. A szükséges pénzügyi támogatás mértékét 20–30 milliárd euróra becsülik.

A magyar Európa-politikának nem a görög pályán kellene mozognia. ■